

12.03.2024

POL-2024-29384

Keskusrikospoliisin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulo säännöksen muuttamisesta

Ehdotuksen tarkoituksena on muun ohessa tehdä lakiin teknisluonteisiksi luonnehdittuja muutoksia, jotka koskisivat sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 49 §:n radioluvan peruuttamisen edellytyksiä eräisiin rikoksiin syyllistymisen tai kansallisen turvallisuuden ilmeisen vaarantumisen perusteella. Muutoksen tavoitteena on, että luvan myöntämisen yhteydessä tältä osin tehtävä harkinta olisi yhdenmukainen myös luvan peruuttamisen edellytysten kanssa siten, että enintään kolme kuukautta kestävään lyhytaikaiseen tai enintään vuoden mittaiseen vähäiseen radiotoimintaan myönnetyn radioluvan tai radiotaajuuksien varauksen myöntämis- ja peruutusedellytykset vastaisivat toisiaan.

Ehdotuksessa on kuvattu, että lupia myönnetään analogiseen radiotoimintaan myönnettävien lupien lisäksi laajalti myös muille radiolähettimille, esimerkiksi tutkille, satelliiteille, maa-asemille ja lukuisille erilaisille yksityisille radioverkoille. Keskusrikospoliisi keskittyy tässä lausunnossa arvioimaan ehdotettuja kirjauksia tehtäväkenttensä mukaisesti rikoksiin syyllistymisen osalta.

Keskusrikospoliisi pitää ehdotettua muutosta luvan peruuttamisen edellytysten täydentämisestä tärkeänä. Ehdotuksessa todetuin tavoin jo luvan myöntämisen vaiheessa pyritään vaikuttamaan tiettyyn rikolliseen toimintaan tai kansallisen turvallisuuden uhkiin ennakkollisesti. Luvan myöntämisen vaiheessa on jo laissa mainittu tiettyihin rikoksiin syyllistyminen luvan myöntämisen esteenä.

Luvan myöntämisen ehtona on ja lupa on myönnettävä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan taikka 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan tai mainitun lain 34 a luvun 5 e §:ssä tarkoitettuun terrorismirikoksiin liittyvään julkiseen kehottamiseen rikokseen.

Turvallisuusympäristön muutosten johdosta Keskusrikospoliisi pitää perusteltuna arvioida näitä nimikkeitä. Esimerkiksi hallitusohjelmaan

20.6.2023 on kirjattu tavoite kriminalisoida järjestelmällinen vahingoittamistarkoituksessa vieraan valtion lukuun tapahtuva Suomen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon vaikuttaminen ja Suomen päätöksentekoa, tai yhteiskunnallisia oloja koskevan perättömän tiedon levittäminen.

Keskusrikospoliisin näkemyksen mukaan lupaedellytystä koskevaa sääntelyä annettaessa ja nyt peruuttamista koskevia ehtoja täydennettäessä, on säädetty niiden vakavien rikosten piiristä, johon luvan mukaisessa toiminnassa voidaan syyllistyä (*jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija syyllistyy*) ja joka on luvan myöntämisen este ja peruuttamisen peruste. Laissa ei huomioida rikosnimikkeenä esimerkiksi rikoslain 17 luvun 1 §:n julkista kehottamista rikokseen tai 12 luvun 2 § sotaan yllyttämistä koskevaa sääntelyä. Keskusrikospoliisi ehdottaa vielä arvioitavaksi onko nimikkeitä syytä täydentää tältä osin.

Lisäksi laissa on huomioitu myöntämisen esteenä vain rikollinen toiminta, jossa teko liittyy yleisön saataville saatettuun viestintään. Luvan myöntämisen esteenä ei ole fyysisessä maailmassa tehdyt muut yhteiskunnan turvallisuutta vaarantavat vakavat rikokset. Kansallista turvallisuutta koskevalla edellytyksellä voitaneen jossakin määrin kompensoida tätä ongelmaa.

Rikosnimikkeiden ohella Keskusrikospoliisi kiinnitti huomion siihen, että luvan peruuttamisen ehtona on luvan haltijan syyllistyminen (*on syyllistynyt*) näihin rikoksiin. Syyllisyyden toteaminen edellyttää tavanomaisesti lainvoimaista syyksilukevaa tuomioistuimen ratkaisua asiassa. Huomioiden rikosasioiden oikeuskäsittelyyn menevä aika, on nähtävissä, että toiminta voisi jatkua pitkäänkin ennen kuin siihen voidaan lupamenettelyllisesti puuttua. Siten tulisi pohtia, voiko luvan peruttamisen edellytyksenä olla jo se, että henkilöä on syytä epäillä puheena olevista rikoksista. Tällöin jo rikoksen esitutkintavaiheessa voitaisiin puuttua lupamenettelyllisesti toimintaan. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tavoitteena on nimenomaan puuttua lähetettävään sisältöön. Tapausten tunnistaminen ja niihin puuttuminen edellyttää viranomaisten oikeutta saada ja luovuttaa tietoja näissä tapauksissa.

Keskusrikospoliisi pohti myös luvan peruuttamisen henkilöllistä ulottuvuutta (*luvanhaltija on syyllistynyt*). Olisiko lain tavoitteiden mukaista säätää asiasta siten, että lupa voidaan peruuttaa, jos luvan mukaista toiminta-

taa käytetään mainittujen rikosten tekemiseen riippumatta siitä, onko rikokseen syytä epäillä syyllistyneen luvanhaltijan itse tai jonkun muun henkilön, mahdollisesti luvanhaltijan salliessa tai mahdollistaessa tällaisen toiminnan.

Keskusrikospoliisin päällikkö

Robin Lardot

Rikostarkastaja

Anu Jaakkola

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 12.03.2024 klo 10:19. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.